

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΑΣ ΤΑΞΗΣ (του Γιώργου Στάμκου)

«Υπάρχουν δύο ειδών πολιτικές. Δεν υπάρχουν ριζοσπαστικές και αντιδραστικές πολιτικές, ούτε προοδευτικές και συντηρητικές, ούτε καν δημοκρατικές και ρεπουμπλικανικές. Υπάρχουν

πολιτικές που βασίζονται στο φόβο και πολιτικές που βασίζονται στην εμπιστοσύνη».

Ed Muskin, πρώην γερουσιαστής του Μέιν

Όταν μια φωτιά δεν έχει τίποτε άλλο πια να κάψει, σβήνει. Στην Ελλάδα όμως η φωτιά της οικονομικής κρίσης συνεχίζει να καίει αδυσώπητη επί πέντε χρόνια, καταστρέφοντας και τους εναπομείναντες ζωντανούς θύλακες της πραγματικής οικονομίας κι εξολοθρεύοντας τ' απομεινάρια της μεσαίας τάξης, που πλέον μετατίθεται με συνοπτικές διαδικασίες στη εκθετικά αυξανόμενη τάξη των νεόπτωχων.

Η ελληνική έρημος

Πέντε χρόνια μετά την –εμφανή– έναρξη της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και τρία χρόνια μετά την έναρξη της «Μνημονιακής Εποχής» της Ελλάδας, η συνολική κατάσταση στη χώρα μας τείνει να ξεπεράσει ακόμη και τις χειρότερες προβλέψεις. **Έπειτα από μια πενταετία συνεχούς οικονομικής συρρίκνωσης τα πρόσωπα των περισσότερων Ελλήνων είναι χαραγμένα από την ύφεση.** Αυτό δεν είναι κάτι το αφηρημένο, καθώς και οι αριθμοί και η πραγματικότητα παρουσιάζουν εικόνες καταστροφής.

Με το ΑΕΠ της χώρας να έχει μειωθεί ήδη κατά 28% (από 248 δισ. ευρώ το 2008 έπεσε στα 194 δισ. ευρώ και θα κατακυλήσει στα 175 δισ. το 2014), το βιοτικό επίπεδο να έχει πέσει κατά 40%

–η αγοραστική δύναμη του μέσου Έλληνα έχει καταβαρθρωθεί ήδη στα επίπεδα της δεκαετίας του 1970– και την ανεργία να έχει εκτοξευθεί πάνω από το 25%, με τάσεις επιδείνωσης (το 2013 οι πραγματικά άνεργοι θα ξεπεράσουν τα δύο εκατομμύρια), είναι προφανές πως δεν υπάρχουν περιθώρια αισιοδοξίας. Και είναι επίσης προφανές πως **η πολιτική που μας επιβάλλει η Τρόικα και οι δανειστές μας είναι εξαρχής αποτυχημένη και αδιέξοδη**. Δε λύνει το πρόβλημα, αλλά το επαυξάνει.

Το πολυνομοσχέδιο των 500 σελίδων με μέτρα 17 δισ. ευρώ, που ψηφίζεται αυτές τις ημέρες από τους κυβερνητικούς εταίρους, θα αφαιρέσει από την ελληνική οικονομία περαιτέρω οικονομικούς πόρους χωρίς το αντίστοιχο αναπτυξιακό αποτέλεσμα. Οι νέες μειώσεις σε μισθούς και συντάξεις, οι νέοι φόροι και οι περικοπές – και όχι αναγκαστικά όλες οι μεταρρυθμίσεις, που κάποιες όπως π.χ. ο περιορισμός της γραφειοκρατίας, θα έχουν θετικά αποτελέσματα– θα συρρικνώσουν κι άλλο την εγχώρια οικονομία, θα αυξήσουν την ύφεση –άρα και το δημόσιο χρέος, χωρίς να μειώσουν δραστικά το δημόσιο έλλειμμα– κι έτσι θα οδηγήσουν στην ανάγκη κι άλλων πρόσθετων μέτρων: **Ένας φαύλος κύκλος που θα οδηγεί συνεχώς σε οικονομική συρρίκνωση και φτωχοποίηση τεραστίων τμημάτων της ελληνικής κοινωνίας**. Σα να πηγαίνουμε από το Μαρτύριο του Σίσυφου στο κινεζικό Μαρτύριο της Σταγόνας...

Η «Πυρηνική Βόμβα» της φτώχειας

Σε επίπεδο πραγματικής οικονομίας και καθημερινής ζωής, τα πράγματα είναι ακόμη χειρότερα. Καθώς η μία μετά την άλλη επιχειρήσεις βάζουν λουκέτο ή μεταναστεύουν στο εξωτερικό και η ανεργία στον ιδιωτικό τομέα αυξάνει με γεωμετρική πρόοδο. **Ανεργία δε σημαίνει απλά λιγότερα ή καθόλου εισοδήματα, αλλά δραματική ανατροπή της καθημερινής ζωής εκατομμυρίων Ελλήνων πολιτών**. Η φτώχεια αυξάνει εκθετικά. Ήδη αντιμετωπίζουν το φάσμα της φτώχειας πάνω από 900.000 νοικοκυριά, δηλαδή το 21,4% του πληθυσμού, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ. Πρόκειται συνολικά για **2.341.400 άτομα**, αριθμός που κατατάσσει την Ελλάδα στη 2η θέση με το

μεγαλύτερο ποσοστό φτώχειας στην Ευρώπη, αμέσως μετά τη Βουλγαρία (22,4%)! Και η κατάσταση πρόκειται να επιδεινωθεί κι άλλο...

Φτώχεια δε σημαίνει απλώς έλλειψη χρημάτων. Είναι ένας συνθλιπτικός παράγοντας που επιδεινώνει συνολικά όλους τους κοινωνικούς δείκτες. Η φτώχεια προκαλεί αύξηση της εγκληματικότητας, της κατάθλιψης και των αυτοκτονιών, απειλεί τη δημόσια υγεία, αυξάνει τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, οδηγεί σε εκπατρισμό του πιο δυναμικού στοιχείου της κοινωνίας, προκαλεί διάλυση των οικογενειών, αύξηση της βίας, κι έναν μακρύ κατάλογο από αρνητικές καταστάσεις. Από αυτή την αυξανόμενη φτώχεια δεν απειλούνται μόνον οι παραδοσιακά φτωχοί, που είναι ούτως ή άλλως συνηθισμένοι στη λιτότητα και την οικονομική δυσχέρεια. Πλέον απειλείται ανοιχτά και η ύπαρξη της μεσαίας τάξης –**αυτή η «ουδέτερη ζώνη» ανάμεσα στην ανώτερη τάξη των πλουσίων και στην κατώτερη τάξη των φτωχών.**

Οι «δεσμοφύλακες του συστήματος»

Η μεσαία τάξη στην Ελλάδα, που ως πρόσφατα απολάμβανε αρκετά πηγύσματα πλούτου –και ως μερικώς προνομιούχα ωθούνταν (ή εξαγοράζονταν) σε συμμαχία με την ντόπια ελίτ– αντιμετωπίζει πλέον την προοπτική να καταντήσει, στην καλύτερη περίπτωση, μια ενοχλητική μειονότητα.

Προηγουμένως, ακόμη και στα καλύτερα χρόνια της οικονομικής μεγέθυνσης-φούσκας, η ελληνική μεσαία τάξη ήταν μονίμως δυσαρεστημένη κι ως ένα βαθμό διεφθαρμένη. Ήταν οργισμένη λόγω της οικονομικής και εργασιακής της ανασφάλειας, της γραφειοκρατίας, της διαφθοράς και της αναποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης. Δυσφορούσε για τις άχαρες δουλειές της, για την έλλειψη ευκαιριών, ανησυχούσε για την εγκληματικότητα και τους μετανάστες και ήταν δύσπιστη απέναντι στην εκάστοτε Κυβέρνηση. **Συνδυάζοντας τη ταξική συνείδηση με το ρατσισμό η εγχώρια μεσαία τάξη περιφρονούσε τους φτωχούς και τους μετανάστες, εξέφραζε δυσφορία απέναντι στην ελίτ, δυσπιστία απέναντι στο Κατεστημένο, ενώ κινούνταν εκλογικά ως**

εκκρεμές μεταξύ Δεξιάς και Αριστεράς.

Σήμερα, καθώς η ανεργία απειλεί πλέον τους εξειδικευμένους και τους επαγγελματίες και η πανεπιστημιακή μόρφωση δεν αποτελεί εγγύηση εύρεσης εργασίας, η ελληνική μεσαία τάξη δε βιώνει απλά την οικονομική ανασφάλεια των φτωχών κοινωνικών στρωμάτων αλλά και μια υπαρξιακή απογοήτευση για το ίδιο το σύστημα. **Το καπιταλιστικό σύστημα ανέκαθεν απογοήτευε τις φτωχές τάξεις. Πλέον απογοητεύει απροκάλυπτα και τη μεσαία τάξη, που αποτελεί κατά κάποιον τρόπο τους «δεσμοφύλακες του συστήματος» –οι φτωχοί είναι οι «φυλακισμένοι».**

Είναι αλήθεια πως, όπως και σε πολλές άλλες καπιταλιστικές χώρες, το σύστημα εξαγοράζει με μικρές αμοιβές την υπακοή εκατοντάδων χιλιάδων εξειδικευμένων ανθρώπων που είναι απαραίτητοι για τη συνέχιση της λειτουργίας του: Στρατιωτικοί και αστυνομικοί, γιατροί και δικηγόροι, καθηγητές και δάσκαλοι, πανεπιστημιακοί και δημοσιογράφοι, κοινωνικοί λειτουργοί και νοσοκόμοι, διευθυντές και λογιστές, τεχνικοί και πυροσβέστες, εργαζόμενοι στις μεταφορές, και στις τηλεπικοινωνίες, όλοι αυτοί κι άλλοι ακόμη, που αποτελούσαν ως πρόσφατα μέλη της μεσαίας τάξης, είναι απαραίτητοι για τη λειτουργία του συστήματος. **Αν αυτοί σταματήσουν να υπακούουν και να υπηρετούν, τότε αυτομάτως το σύστημα καταρρέει.** Θα συνεχίζουν άραγε να υπακούουν στο σύστημα, ακόμη κι όταν γνωρίζουν πως επίκειται η οικονομική και κοινωνική τους εξαφάνιση; Ή μήπως θα ζήσουμε μια επερχόμενη ανυπακοή και εξέγερση της μεσαίας τάξης, μια «ανταρσία των δεσμοφυλάκων» στην Ελλάδα της κρίσης; Κανείς δεν μπορεί ν' απαντήσει σ' αυτό με σιγουριά.

Που θα πάει η (πρώην) μεσαία τάξη;

Το σίγουρο πάντως είναι πως η κινητοποίηση της δυσαρέσκειας και της οργής της, υπό εξαφάνιση, μεσαίας τάξης αποτελεί πολύτιμο εκλογικό κοίτασμα που πολλοί θα ήθελαν να εκμεταλλευτούν. Παραδοσιακά το σύστημα επιδίωκε να διατηρήσει τον έλεγχο διοχετεύοντας την οργή της μεσαίας τάξης σε

κοινωνικές ομάδες που δεν είχαν τα μέσα να αμυνθούν. Σήμερα οι μετανάστες, που δεν έχουν δικαίωμα ψήφου και μπορούν ν' αγνοηθούν εκ του ασφαλούς, αποτελούν τον ιδανικό «αποδιοπομπαίο τράγο», για να ξεσπάσουν πάνω τους τόσο οι φτωχοί όσο και η δυσारेστημένη μεσαία τάξη, που φλερτάρει και με τον εκφασισμό. Γι' αυτό το σκοπό χρησιμοποιείται κι ως δεκανίκι και η νεοναζιστική οργάνωση της Χρυσής Αυγής. **Ενώ η δημοκρατική Ελλάδα κοιμάται τα Τρολ της Μαύρης Νύχτας δουλεύουν τριπλοβάρδια, δηλητηριάζοντας με φασισμό την ελληνική κοινωνία.** Στόχος τους δεν είναι απλά οι φτωχοί άνεργοι ή εργαζόμενοι, που παραδοσιακά πρόσκεινται προς την Αριστερά, αλλά οι νεόπτωχοι της μεσαίας τάξης, οι καταπιεσμένοι μικροαστοί κι οι απογοητευμένοι επαγγελματίες, που αντί να στραφούν εναντίον του συστήματος, που τους καταπιέζει και τους συνθλίβει, αναζητούν τρόπους «εκτόνωσης» σε πιο αδύναμες κοινωνικές ομάδες. Βλέπετε **ο εθνικισμός και η πατριδοκαπηλία έχουν χρησιμοποιηθεί κατά κόρον για την αποπλάνηση της εργατικής και της μεσαίας τάξης.**

Άλλωστε είναι γνωστό πως ο Χίτλερ ανέβηκε και μπήκε με αξιώσεις στο γερμανικό κοινοβούλιο, όχι τόσο με ψήφους των Γερμανών αγροτών και εργατών, όσο με την απροσδόκητη εκλογική ενίσχυση που δέχθηκε μετά το 1929 από τις ψήφους που εισέπραξε από τους δυσारेστημένους Γερμανούς μικροαστούς, μικροεπιχειρηματίες κι επαγγελματίες. Μια επιλογή που αργότερα πλήρωσαν όλοι πολύ ακριβά...

Τι θα επιλέξει η φθίνουσα ελληνική μεσαία τάξη: **το φόβο ή την Εμπιστοσύνη;** Ιστορικά η μεσαία τάξη έκλινε συνήθως προς τη Δημοκρατία, το φιλελευθερισμό και την Αριστερά, και μόνον σε σπάνιες συγκυρίες έκλινε προς τα άκρα. Ιστορικά επίσης η μεσαία τάξη δυνάμωνε και προωθούσε την πρόοδο και τον εκδημοκρατισμό, σε συμμαχία πάντα με την κατώτερη τάξη των φτωχών και των αποκλεισμένων. Η σημερινή συγκυρία απαιτεί η μεσαία τάξη να ενωθεί με την κατώτερη και μαζί να διεκδικήσουν όχι απλά «ανακάτεμα της τράπουλας», ούτε ήπιες μεταρρυθμίσεις, αλλά **ριζοσπαστικές αλλαγές προς όφελος των πολλών.** Νέοι δεσμοί

θα σφυρηλατηθούν ανάμεσα σε κοινωνικές ομάδες που αγωνίζονται για κοινούς στόχους.

Οι άνθρωποι βρίσκουν τρόπους να αλληλοβοηθηθούν και να συνεργαστούν ακόμη και μέσα σε μια ανταγωνιστική κουλτούρα, ακόμη και μέσα στη χειρότερη κρίση. **Η Ιστορία μας δείχνει πως η ανθρώπινη φύση, ακόμη και σε περιόδους βαθιάς απαισιοδοξίας, είναι έτοιμη για εκπλήξεις.** Γιατί να μην είναι θετικές;

Ο Γιώργος Στάμκος είναι συγγραφέας και δημιουργός του εναλλακτικού περιοδικού Ζενίθ.

Πηγή/φωτό: TvxS